

Sygn. akt IV Cz 93/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku Wydział IV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Jastrzębski

Sędziowie SO: Henryk Rudy, Mariola Watemborska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013r. w Słupsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) Spółdzielni (...) w C.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda M. S.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Chojnicach I Wydział Cywilny, z dnia 12 grudnia 2012r., sygn. akt I C 954/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Słupsku – Wydziałowi Gospodarcemu, stwierdzając, że dochodzone pozwem roszczenie jest sprawą ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami, zwłaszcza, że powód jest rolnikiem – osobą fizyczną prowadzącą działalność wytwórczą w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, zaś wyłączenie przewidziane w art. 3 ustawy z dnia 2.07.2004r. nie pozbawia określonej tam działalności charakteru działalności gospodarczej.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł pozwany, który zaskarżając je w całości, wniósł o jego uchylenie i zasądzenie kosztów sądowych na rzecz pozwanego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany, powołując się w szczególności na nowelizację procedury z dnia 16.09.2011r. oraz uchwałę SN z dnia 18.03.1991r. (III CZP 9/91), podniósł, że sprawa z udziałem rolnika prowadzącego działalność wytwórczą w zakresie produkcji zwierzęcej jest sprawą gospodarczą wyłączoną spod kompetencji sądów gospodarczych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne

W pierwszej kolejności wskazać należy, że odwoływanie się, jak to czyni skarżący, do treści przepisów art. 479¹ – 479²⁸ kpc jest nietrafne, albowiem rozdział I działu IVa w tytule VII kodeksu postępowania cywilnego dotyczącym postępowań odrębnych został uchylony przez art. 1 pkt 46 ustawy z dnia 16 września 2011 r. (Dz.U.2011.233.1381) zmieniającej kodeks postępowania cywilnego z dniem 3 maja 2012r. Powód wywiódł pozew o zapłatę w dniu 12.12.2012r., a zatem już po wejściu w życie przepisów nowelizujących kodeks postępowania cywilnego. W tej sytuacji

brak jest podstaw do odwoływania się do ww. przepisów kodeksu postępowania cywilnego, tym bardziej, że ustawa go nowelizująca wprost w swym art. 9 ust. 1 wskazuje, że stosuje się ją do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie.

W konsekwencji należało sprawę rozstrzygać przez pryzmat przepisów ustawy z dnia 2.06.1989r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U. Nr 33, poz. 175 ze zm. zwanej dalej „urssg”). W art. 2 ust. 1 zawiera ona ogólną definicję sprawy gospodarczej (sprawa gospodarcza sensu stricto), stanowiąc, że sprawami gospodarczymi są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, zaś w ust. 2 zawiera niezamknięty katalog spraw również definiowanych jako sprawy gospodarcze (sprawa gospodarcza sensu largo). Skoro żadna ze spraw wyspecyfikowanych w tymże katalogu nie dotyczy materii będącej przedmiotem niniejszego postępowania wpadkowego, należało kwestię, do sądu jakiej właściwości, należy rozpoznanie niniejszej sprawy, rozstrzygać na kanwie definicji ogólnej pojęcia „sprawy gospodarczej” zawartej w art. 2 ust. 1 omawianej ustawy.

Sprawa ma charakter sprawy gospodarczej sensu stricto jedynie wówczas, gdy wszystkie trzy przesłanki wynikające z art. 2 ust. 1 urssg zostaną spełnione kumulatywnie (por. uchwałę składu 7 sędziów SN z 16 grudnia 2008 r., III CZP 102/08, OSNC 2009, nr 5, poz. 65; postanowienie SN z 6 lipca 2000 r., V CKN 1266/00, LexPolonica nr 379755; J. Gudowski, w: T. Ereciński (red.), J. Gudowski, M. Jędrzejewska, K. Weitz, P. Grzegorzczak, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. 2, Postępowanie rozpoznawcze, Warszawa 2012, s. 757). Sprawa gospodarcza w ścisłym znaczeniu definiowana jest zatem przez ustawodawcę poprzez trzy podstawowe elementy:

1) przedmiotowy - sprawa gospodarcza ma charakter sprawy cywilnej,

2) podmiotowy - stronami sporu są przedsiębiorcy, i

3) funkcjonalny - spór pozostaje w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej obu stron (por. uchwałę SN z 22 lipca 2005 r., III CZP 45/05, LexPolonica nr 382920, OSNC 2006, nr 4, poz. 66; uchwałę składu 7 sędziów SN z 18 marca 1991 r., III CZP 9/91, LexPolonica nr 333771, OSNCP 1991, nr 8-9, poz. 98; uchwałę składu 7 sędziów SN z 12 czerwca 1991 r., III CZP 117/91, LexPolonica nr 302282, OSNCP 1992, nr 5, poz. 65).

Nie ma wątpliwości, że niniejsza sprawa główna ma charakter sprawy cywilnej, skoro cechuje ją równorzędność podmiotów tego stosunku i ekwiwalentność świadczeń.

W ocenie Sądu II instancji obie strony niniejszego sporu są przedsiębiorcami. Ustawa o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych nie definiuje użytych w art. 2 ust. 1 terminów „przedsiębiorca” i „działalność gospodarcza”. Należy w tym zakresie posłużyć się definicjami legalnymi zawartymi w innych ustawach. Odwołanie się do innych definicji było świadomym zabiegiem legislacyjnym mającym na celu objęcie zakresem kognicji sądu gospodarczego jak najszerszej grupy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zdefiniowaną w obowiązujących przepisach prawa (tak: uchwała składu 7 sędziów SN z 6 grudnia 1991 r., III CZP 117/91, LexPolonica nr 302282, OSNCP 1992, nr 5, poz. 65). Dla kwalifikacji sprawy gospodarczej w rozumieniu art. 2 ust. 1 urssg decydujące znaczenie będzie mieć definicja przedsiębiorcy określona w art. 43¹ kc, skoro sprawy gospodarcze są z mocy ustawy sprawami ze stosunków cywilnych. Artykuł 43¹ k.c. stanowi, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Odrębne definicje przedsiębiorcy zawiera kilka ustaw szczególnych m.in. art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30.06.2000r. Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2003r., Nr 119 poz. 1117), który za przedsiębiorcę uznaje osobę prowadzącą w celach zarobkowych działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową, zwaną dalej działalnością gospodarczą, art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2.07.2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2010r., Nr 220, poz. 1447, zwanej dalej „usdg”), zgodnie z którym przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej”, i art. 2 ustawy z dnia 16.04.1993r. o zwalczaniu nieuczciwej

konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003r., Nr 153, poz. 1503), w myśl którego przedsiębiorcami, w rozumieniu ustawy, są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową uczestniczą w działalności gospodarczej.

Definicje przedsiębiorcy określone w kodeksie cywilnym i w innych ustawach są zasadniczo zbieżne. Ustawodawca odwołuje się w nich do pojęcia działalności gospodarczej i działalności zawodowej. W kodeksie cywilnym brak jest jednak ustawowej definicji działalności gospodarczej. Z kolei pojęcie „działalności gospodarczej” zdefiniowane jest w art. 2 usdg, jako zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalni ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Ta definicja ma charakter uniwersalny i nie należy jej zawężać jedynie do tego aktu prawnego (por. uchwałę SN z 23 lutego 2005 r., III CZP 88/04, LexPolonica nr 374241, OSNC 2006, nr 1, poz. 5, postanowienie SN z 10 lutego 2011 r., IV CSK 272/10, LexPolonica nr 2520318, Biul.SN 2011, nr 4, s. 10), choć nie może być stosowana wprost na gruncie kodeksu cywilnego, przede wszystkim ze względu na publicznoprawny charakter omawianej ustawy, ale i też taka sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Na jej gruncie, właśnie w świetle ww. definicji nie może być wątpliwości, że obie strony postępowania, w także i powód będący osobą fizyczną prowadzącą działalność wytwórczą w rolnictwie, są przedsiębiorcami.

Także i trzecia przesłanka poddania sporu pod rozstrzygnięcie sądu gospodarczego została spełniona, skoro bez wątplenia pozostaje on w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej obu stron. Zważyć należy, że sprawa jest związana z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą, jeżeli wykazuje ona związek funkcjonalny z tą działalnością lub jej przedmiotem (por. uchwałę SN z 22 lipca 2005 r., III CZP 45/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 66; postanowienie SN z 6 lipca 2000 r., V CKN 1266/00, LexPolonica nr 379755; uchwałę składu 7 sędziów SN z 18 marca 1991 r., III CZP 9/91, LexPolonica nr 333771, OSNCP 1991, nr 8-9, poz. 98; S. Włodyka, Ustawa o rozpoznawaniu..., s. 18). W realiach sprawy powód domaga się od pozwanej (...) Spółdzielni (...)w C., zajmującej się przetwórstwem mleka i sprzedają artykułów mleczarskich, zapłaty za wyprodukowane we własnym gospodarstwie rolnym mleko surowe.

Już powyższe rozważania prawne dowodzą słuszności i prawidłowości wydanego przez Sąd I instancji postanowienia. Wprawdzie powód w treści wywiedzionego pozwu odwołuje się do art. 3 usdg, na przepisy tej ustawy powołuje się też skarżący, niemniej jednak, jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, wyłączenie z art. 3 tejszej ustawy nie pozbawia określonej w nim działalności charakteru działalności gospodarczej. Wyłączenie to ma na celu jedynie wyraźne zaakcentowanie, że dla działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów oraz wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego ustawodawca przewidział odmienne, aniżeli wynikające z niej reguły podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (por. art. 1 usdg).

Dodatkowo wypada też wskazać, że przywołane w zażaleniu orzeczenie Sądu Najwyższego nie może skutecznie popierać stanowiska strony pozwanej, albowiem zostało ono wydane na gruncie nieobowiązujących już przepisów prawa

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, mocą art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, orzekł, jak w sentencji, o oddaleniu zażalenia.